

Ks. Stanisław Urbański

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Recenzja: O. Thaddée Matura OFM (1922–2020). Jego rozmowy i wspomnienia o nim oraz apel Franciszka z Asyżu do całego świata, Wyd. M, Kraków 2022; oraz Thaddée Matura, *Moja droga franciszkańska*, Franciszkanie Poznań 2020.

Biblioteka Franciszkańska w tomie 11 wydała powyższą pierwszą pozycję dla uczczenia o. Thaddée, wieloletniego badacza pism św. Franciszka z Asyżu, wybitnego znawcy duchowości franciszkańskiej i duchowości katolickiej, konferencjonistę, animatora dni skupienia, rekolekcjonistę kapituł w różnych klasztorach i wspólnotach zakonnych, prelegenta sesji naukowych itd. Jego wieloletnie życie wypełnione rozlicznymi obowiązkami działalności, a także pracą naukową, zasługuje na to głębsze omówienie. Dobrze zatem stało się, że trudu tego przedstawienia opracowania życia i działalności o. Matury podjęła się Biblioteka Franciszkańska na czele z o. Wacławem Michalczykiem OFM i o. Zenonem Stysiem OFM. Ten ostatni współredaktor od wielu lat miał możliwość bliższej obserwacji życia tego wielkiego teologa duchowości franciszkańskiej, często go goszcząc na ziemi polskiej, na licznych konferencjach naukowych, m. in. na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Wymieniona pozycja jest tłumaczeniem publikacji pani Daniele Gatti OFS, dziennikarki, znawczyni duchowości franciszkańskiej, członkini Rodziny Franciszkańskiej (franciszkańki świeckiej) na Polinezji. W swoim wstępie Autorka, profesor literatury, pisarka, formatorka duchowości franciszkańskiej, daje piękne świadectwo o o. Maturze jako człowieku i zakonniku. A zatem omawiana publikacja oprócz Wstępu wymienionych Ojców zawiera notkę o Daniele Gatti, wiersz o. Matury „Płonąca nieobecność”, przedmowę do wydania francuskiego pióra brata Aloisa, przeora Taizé, i słowo Do czytelnika samej Aurorki (s. 25–33).

Główna treść książki zawiera dwie części. Pierwsza, będąca wywiadem nosi tytuł „Rozmowy w klasztorze” (s. 37–110), druga jest o tytule „Rozmowy w pustelni” (s. 113–175). Autorka zaznacza, że prowadziła ten wywiad w sposób nieformalny, „tak aby coś nieprzewidzianego i bogate w znaczenie dygresje miały swoje miejsce; zachowałam nienaruszoną treść odpowiedzi, z całą ich spontanicznością języka mówionego” (s.31). Ten wywiad nie sposób omówić, ponieważ zawiera bogatą biografię intelektualną i duchową o. Matury. Druga część zawiera obszerne fragmenty jego dziennika duchowego. O. Thaddée powierzył Daniele dwa zeszyty osobistych zapisów, sporządzonych podczas jego okresów życia w pustelni, oświadczając, że może coś w nich znajdzie interesującego. W obydwu częściach znajdują się jego wiersze.

Treści książki pokazują, że o. Thaddee żył obecnością Boga w ciągu swojego życia. Przedstawiał doświadczenie Boga w życiu, w codzienności, do którego jesteśmy wezwani i dzięki któremu jesteśmy mistykami. Koncentruje się wyłącznie na Bogu, na Jego bezwarunkowanej miłości udzielającej się w komunii trynitarnej. Dlatego trzeba kochać Boga, aby kochać siebie samego i kochać innych. Zaś ubóstwo prowadzi do samoudoskonalenia, aż po ostatnie oddanie siebie Miłości. Jego refleksja skupiała się nad zwieńczeniu całego życia wiary zjednoczeniem istoty ludzkiej z Boską – Miłością.

Następnie w publikacji jest umieszczone opracowanie o. Matury: „Wierzyć w Boga, aby wierzyć w człowieka. Apel Franciszka z Asyżu do całego świata” (s. 185 – 230). Apel Franciszka do całego świata jest wezwaniem, aby powtórzyć to, że Bóg jest dla ludzi, a oni są dla Boga i mogą się z Nim zjednoczyć. Bóg jest zawsze zwrócony ku człowiekowi. Bóg jest przedstawiany przez Franciszka jako Ojciec, Syn, Duch w Jego tajemnicy wewnętrznej. Dlatego trzeba kochać, z całym ludzkim dynamizmem, Boga ukochanego i pożądanego ponad wszystko. Człowiek, zarazem nędzny i zepsuty, jest jednak zdolny przyjąć tę miłość i odpowiedzieć na nią. Zaś druga część tego opracowania „Uczyńmy miejsce pobytu i mieszkanie Ojcu -Synowi-Duchowi”, przedstawia najpierw komentarz do tekstu Ewangelii św. Jana (14, 15–26), który opisuje zażyłość Ojca i Syna przybywających, aby zamieszkać w głębi człowieka, jeśli on otwiera się na Ich miłość. Dalsze teksty mówią, jak to zamieszkanie trynitarne jest w pismach Franciszka i Klary. Jest ono zwieńczeniem i szczytem życia ewangelicznego. Klara mówiąc o Trójcy, odwołuje się do tekstu trynitarного Franciszka umieszczającego życie klarysek w głębinach relacji trynitarnych. Teksty Franciszka i Klary podkreślają pasję Boga. Jego pragnienie, by dzielić się z nami swoją boską radością istnienia, jedyną i zarazem mnogą: Ojca-Syna-Ducha. Ta wzajemna relacja – każdy ma być „miejscem pobytu” dla drugiego – stać się oblubieńcem, bratem, matką Chrystusa, jest odtąd otwarte dla wszystkich wierzących. Ona rozwija znaczenie słów Franciszka „uczestnicy Boskiej natury” i „będziemy

u niego przebywać” (s. 217–218). Dalszą część wspomnianego opracowania stanowią aneksy: pierwsza reguła św. Franciszka, rozdz. 22 i 23; drugi list do wiernych.

W końcowej części książki dołączone są dwa teksty o. Matury: wywiad z nim z okazji 90. rocznicy jego urodzin i słowo pożegnania skierowane do Franciszkanów w Polsce przed jego powrotem do Kanady na początku 2018 roku. Po nim są różne teksty związane ze śmiercią i pogrzebem Ojca, następnie wspomnienia o Zmarłym spokrewnionych z nim rodzin Dygoniów i Maturów. Całość publikacji zamyka bibliografia pism o. Thaddee: książki i artykuły (s. 233–267).

Druga pozycja, *Moja droga franciszkańska*, to autobiografia Ojca zamykająca jego 71 lat życia, czyli do roku 1993 (s. 53). Tutaj Autor zaznacza, że jego twórczość pisarska, wyróżnia dwie kategorie. „Pierwsza kategoria jest dziedziny duchowej i teologicznej, jak poświadczają o tym książki: Franciszek autor, Franciszek mistrz, jego modlitwy, jak również artykuły: Franciszek teolog, jego język, jego odniesienie do Pisma Świętego, jego wizja wolności. Druga kategoria traktuje o przyjęciu, jakie w swojej historii rodzina franciszkańska poświęciła obliczu i przesłaniu Franciszka: odniesienia do tożsamości franciszkańskiej w ciągu ośmiu wieków; tajemnica i problemy ubóstwa; przemiany posoborowe franciszkanizmu; jego sytuacja obecnie; jego przyszłość” (s. 50). W tym podziale o. Thaddée okazuje swoją erudycję w zakresie duchowości. Albowiem najpierw wyróżnia teologię duchowości franciszkańskiej systematyczną, doktrynalną i teologię praktyczną, formacyjną. Aby realizować tę ostatnią, czyli realizować życie duchowe trzeba najpierw mieć wiedzę z teologii duchowości doktrynalnej, by uniknąć błędów w procesie świętości.

Z przedstawionych dwóch publikacji, zwłaszcza z wywiadów i autobiografii widać kształtowanie osobowości o. Matury zarówno w środowisku rodzinnym, jak też szkolnym i seminaryjnym, oraz akademickim w Rzymie i Jerozolimie. Z tych publikacji wyłania się jego „sylwetka duchowa” jako człowieka, chrześcijanina i zakonnika. Ta sylwetka uzupełniona jest przez wypowiedzi różnych osób oraz dotychczasowych opracowań i dokumentów zakonnych. Na bazie życia chrześcijańskiego i życia zakonnego kształtuje się jego człowieczeństwo. Jego kształt realny opisuje pani Daniele Gatti: „...spotkałam człowieka, który umiał zachować nieskazitelną zdolność wzruszania się zarówno pięknem świata, jak i cierpieniem ludzi. Człowieka o wielkiej ciekawości umysłowej i szerokiej erudycji, która nigdy nie przytłacza. Człowieka tolerancyjnego, bez moralizatorskich mów czy zniechęcającej pewności siebie, przyjmującego z pokorą własne wątpliwości, słabości i cierpienia. Człowieka, który zna smak życia i dzielenia się nim, nie rezygnując nigdy z zasadniczego poszukiwania, które pozwala mu kroczyć tak w świetle, jak i w nocy, by zbliżyć się do Boga, przez którego czuje się kochany. Człowieka, który umie pięknie żyć” (s. 31).

Nie sposób scharakteryzować jego życie zakonne w tej krótkiej recenzji. Ale najpełniej wyraża jego akt oddania się. Pisze, że „to powierzenie siebie, zarówno niezbędne, jak i trudne do realizacji, jest jedynym aktem, o który jesteśmy proszeni. Jest to nasza część, nasz jedyny wkład w nasze zbawienie, to znaczy nasze „ostateczne pojednanie z samymi sobą, z innymi i z Bogiem”” (s. 164). Można powiedzieć, że to motto charakteryzuje jego życie, gdyż od dzieciństwa chciał czynić wszystko dla Boga i Kościoła, a później czynił to w naśladowaniu Franciszka. Dlatego w jednym ze swoich wierszy pisze „jakże to wspaniale urodzić się!”, ponieważ „...jestem więcej niż zwycięzcą w Tym, który mnie umiłował...” (s. 181). I nic dziwnego, że żył „boską radością istnienia”.

Charakterystykę tego wybitnego franciszkanina można streścić w słowach, że był szlachetnym człowiekiem wielkiego wymiaru, autentycznym chrześcijaninem, wzorem i świątobliwym zakonnikiem, mistykiem; całkowicie oddanym Bogu, służbie Słowu Bożemu i słowu Franciszka; oddanym Kościołowi i zakonnowi, formatorem zakonników, księży i ludzi świeckich. Dlatego jego życie duchowe i zakonne wyraża konkretny model do realizacji świętości.

Warto te dwie książki również polecać polskim wiernym Kościoła, ponieważ w życiu o. Matury widzimy powiązanie problemów dotyczących życia i śmierci, które są wciąż aktualne. Albowiem przybliżają one prawdę o wezwaniu człowieka do świętości i życia wiecznego na różnych drogach powołania. Zatem postępując wskazanymi drogami przez niego wiodącymi do zachowania wierności powołaniu, możemy głęboko przeżywać wartość ludzkiego życia i doświadczenie Boga. Dlatego należą się słowa uznania o. W. Michalczykowi i o. Z. Stysiowi za przedstawienie polskiemu czytelnikowi, polskim Franciszkanom zasłużonego dla Kościoła i Rodziny Franciszkańskiej na świecie postaci i dzieła o. Matury, jednego z najwybitniejszych znawców dziedziny duchowości franciszkańskiej i chrześcijańskiej. Wobec tego twórczość o. T. Matury zapisuje się też złotymi zgłoskami w historii polskiej duchowości.